

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen laadunhallinta- ja itsearviointikäytän- teiden arviointi

Elina Harjunen

Pro Lukio ry 9.5.

Arviointi pohjautuu OKM:n toimeksiantoon

Karvi kartoittaa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien itsearviointi- ja laadunhallintakäytäntöjä. Kartoituksen pohjalta laaditaan suunnitelma kehittämishankkeeksi, jonka tavoitteena on tukea opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä itsearvioinnin ja laadunhallinnan menetelmissä ja prosesseissa.

(Muistio OKM:n ja Karvin tapaamisesta 15.1.2015)

Arvioinnin lakisääteisyys

Opetuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa koulutusta sekä osallistua ulkopuoliseen arviointiin. Arviointien keskeiset tulokset tulee myös julkistaa. Arvioinnin tarkoituksena on tukea koulutuksen kehittämistä sekä parantaa oppimisen edellytyksiä. (Perusopetuslaki (628/1998) 21. § ; Lukiolaki 629/1998) 16. § .)

Koulutuksen arvioinnin tavoitteena on tiedon hankkiminen ja analysoiminen valtakunnallisen koulutuspoliittisen päätöksenteon ja koulutuksen kehittämisen pohjaksi sekä koulutuksen paikallisen kehittämistyön ja päätöksenteon pohjaksi. Tavoitteena on myös opiskelijoiden oppimisen, opetustoimen henkilöstön työn ja oppilaitosten kehittämisen tukeminen. (Valtioneuvoston asetus koulutuksen arvioinnista 1061/2009, 2. § .)

Arvioinnin tavoitteet

Mitä?

Ensisijaisena tavoitteena on tuottaa määrällistä ja laadullista tietoa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien itsearviointi- ja laadunhallintakäytännöistä.

Miten?

Toisena tavoitteena on kartoittaa em. tilaa osallistamalla järjestäjiä arviointitiedon tuottamiseen ja hyvien käytänteiden jakamiseen.

Mihin johtaa?

Arvioinnissa ilmenneiden tarpeiden pohjalta laaditaan suunnitelma kehittämishankkeeksi laadun kehittämisen vakiinnuttamiseksi.

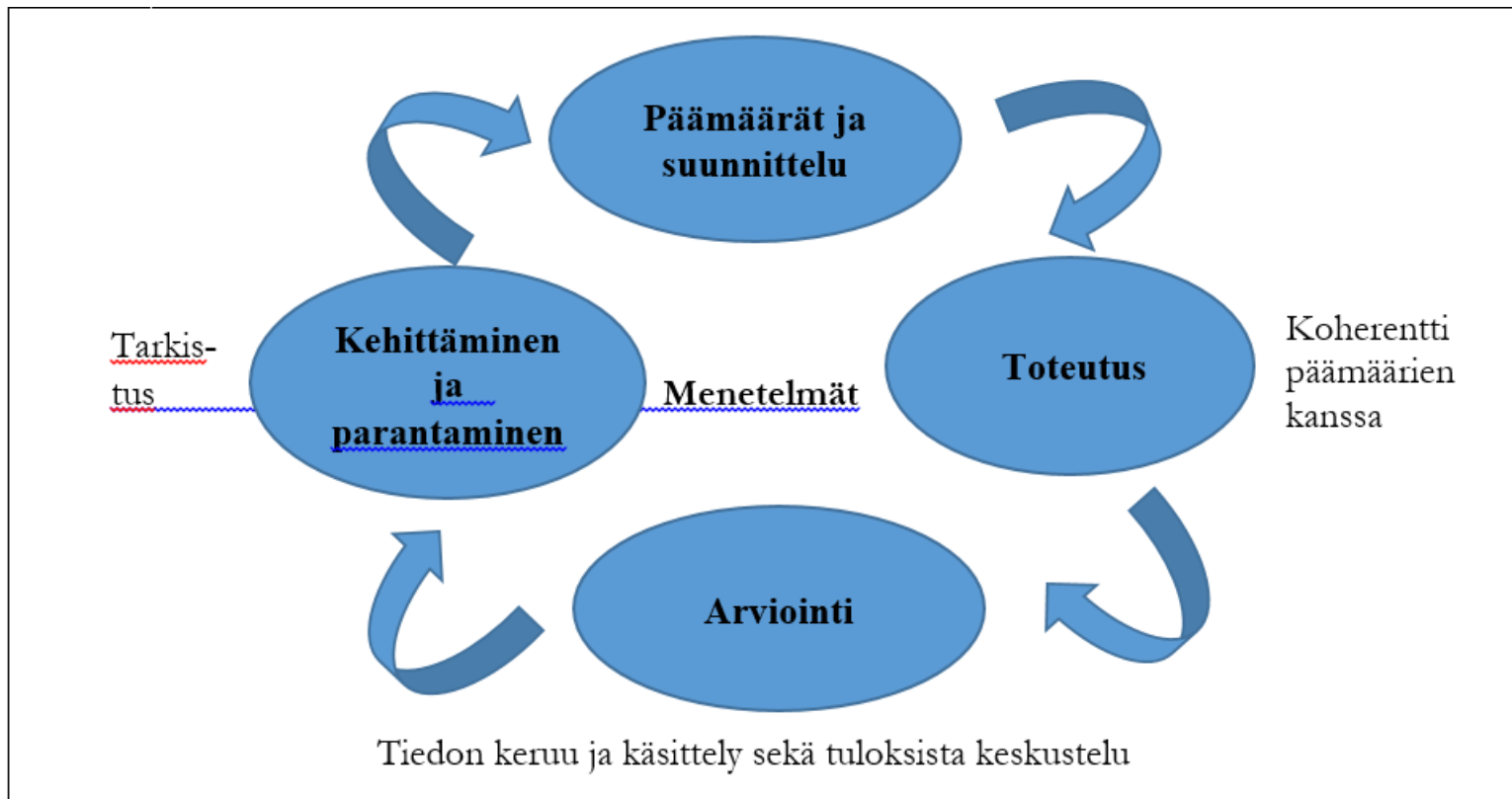
Käsitteenmäärittelyä

Laadunhallinnan tarkoituksena on tehdä näkyväksi se, miten organisaatiossa toimitaan ja miten esimerkiksi opetuksen tai koulutuksen laatua varmistetaan. Itsearviointikäytännöt kuuluvat laadunhallintakäytänteisiin.

Itsearvioinnilla tarkoitetaan tässä arvioinnissa järjestäjän tekemää arviointia, joka kohdentuu järjestäjän toimintaan, sen edellytyksiin ja tuloksiin ja jonka avulla tuotetaan tietoa toiminnan vahvuuksista ja kehittämistarpeista.

Laadunhallinnassa ja itsearvioinnissa käytetty **viitekehys** tai **laatukriteeristö** on johtamisen ja kehittämisen väline, jonka avulla toiminta tehdään näkyväksi ja toimintaa arvioidaan sekä kehitetään.

Laadunhallintakäytänteitä kuvaa ja niiden sisään rakentuu pyrkimys organisaation toiminnan jatkuvaan parantamiseen. Jatkuvan parantamisen malli on Demingin kehittämä PDCA-menetelmä (plan–do–check–act), joka koostuu suunnittelun, toteuttamisen, arvioinnin ja kehittämisen sekä parantamisen vaiheista.

KUVIO 1. Jatkuvan parantamisen malli (taustalla Deming [1967] ja EQAVET)

Arviointikysymykset

- ✦ Miten systemaattisesti ja kattavasti järjestäjät ovat toteuttaneet perusopetuksen ja lukiokoulutuksen laissa määriteltyä itsearviointivelvoitettaan?
- ✦ Miten osallistavia ja vastuuta jakavia ja laadunhallinta- ja itsearviointikäytänteet ovat?
- ✦ Millaiset edellytykset järjestäjä on luonut laadunhallinnalle ja itsearvioinnille?
- ✦ Mitä viitekehystä ja kriteereitä järjestäjät käyttävät laadunhallinnassa/itsearvioinnissa?
- ✦ Miten käytetty ja onnistunut työkalu Perusopetuksen laatukriteerit (OKM) on arvioinnissa?
- ✦ Miten arviointitietoa tuotetaan ja miten tulokset julkistetaan?
- ✦ Miten arvioinnin, päätöksenteon ja kehittämisen yhteys toteutuu?

- ✦ Millaista vaihtelua järjestäjien laadunhallinta- ja itsearviointikäytännöissä ilmenee taustamuuttujittain (esim. järjestäjän koulujen sekä oppilaitosten ja oppilaiden määrän, AVI-alueen, kuntatyyppin, järjestäjän tyyppin tai opetuskielen mukaan)?
- ✦ Mitkä ovat järjestäjien laadunhallinta- ja itsearviointikäytäntöiden keskeiset vahvuudet ja parantamisalueet?
- ✦ Millaisia tarpeita koulutuksen järjestäjällä on laadunhallinnan ja itsearvioinnin tukeen?

Laadunhallinnan ja itsearvioinnin johtaminen

- **Laadunhallinnan ja itsearvioinnit linjaukset ja lähestymistavat järjestäjätasolla kuten**
 - laadunhallinnassa ja itsearvioinnissa käytetty viitekehys
 - laadunhallinnan kehittämisen ja itsearvioinnin kohde kuten järjestäjän/koulujen toiminta kokonaisuutena tai sen tietty osa tai jokin prosessi tai toiminto
- **Laadunhallinnan ja itsearvioinnin dokumentointi ja tiedon tuottaminen kuten toimintaperiaatteet- ja käytännöt, suunnitelmat, ohjeet, seuranta-, arviointi- ja palautetieto**
- **Laadunhallinnan ja itsearvioinnin liittymät järjestäjän johtamisjärjestelmään, kuten päätöksenteko ja vuosisuunnittelu**
- **Laadunhallinnan ja itsearvioinnin vastuut**
- **Johdon ja henkilöstön sitoutumisen varmistaminen laadunhallinnan kehittämiseen ja itsearviointiin**

Laadunhallinnan ja itsearvioinnin edellytykset

- **Työajan kohdentaminen laadunhallinnan kehittämiseen ja itsearviointiin**
- **Johdon ja henkilöstön laadunhallinta- ja arviointiosaamisen varmistaminen (itse kouluttaen, ulkopuolisia hyödyntäen)**
- **Kehittämishankkeiden hyödyntäminen laadunhallinnan ja itsearvioinnin tukena**
- **Taloudellisten resurssien kohdentaminen laadunhallinnan kehittämiseen ja itsearviointiin**
- **Laadunhallintaan ja itsearviointiin liittyvä yhteistyö kumppaneiden kanssa ja järjestäjän alaisten koulujen kesken**

Seuranta ja arviointi

- **Seuranta-, arviointi- ja palautetiedon hankkiminen**
- **Arviointien keskeisten tulosten julkistaminen ja niistä tiedottaminen**

Kehittäminen ja parantaminen

- **Seuranta-, arviointi- ja palautetiedon käsittely**
- **Resurssien suuntaaminen itsearviointien tulosten pohjalta**
- **Laadunhallinta- ja itsearviointijärjestelmän arviointi ja kehittäminen**
- **Kehittämistoimien toteutumisen varmistaminen ja vaikutusten arviointi**

Laadunhallinta ja itsearviointi kouluissa

- **Järjestäjän tekemien linjausten toimeenpano kouluissa esim.**
 - laadunhallinnassa ja itsearvioinnissa käytetty viitekehys
 - laadunhallinnan kehittämisen ja itsearvioinnin kohde kuten koulujen toiminta kokonaisuutena tai sen tietty osa, jokin prosessi tai toiminto
- **Oppijoiden, huoltajien, henkilöstön ja sidosryhmien osallistuminen laadunhallinnan kehittämiseen ja itsearviointiin**
- **Itsearviointien tulosten ja palautekyselyjen raportointi järjestäjätasolle**
- **Itsearviointien tulosten käsittely ja hyödyntäminen**

